Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (prvo vijeće)

21. prosinca 2021.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Zračni prijevoz – Uredba (EZ) br. 261/2004 – Opća pravila o odštetama i pomoći putnicima u slučaju otkazivanja ili dužeg kašnjenja leta – Članak 2. točka (l) – Članak 5. stavak 1. – Promjena vremena polaska leta – Polazak odgođen za otprilike tri sata – Obavijest putnicima devet dana prije polaska – Pojam ‚otkazivanje' i ‚kašnjenje'"

U predmetu C-395/20,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Landgericht Düsseldorf (Zemaljski sud u Düsseldorfu, Njemačka), odlukom od 3. kolovoza 2020., koju je Sud zaprimio 19. kolovoza 2020., u postupku

**EP,**

**GM**

protiv

**Corendon Airlines Turistik Hava Taşımacılık A. Ş.,**

SUD (prvo vijeće),

u sastavu: L. Bay Larsen, potpredsjednik Suda, u svojstvu predsjednika prvog vijeća, J.-C. Bonichot i M. Safjan (izvjestitelj), suci,

nezavisni odvjetnik: P. Pikamäe,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani postupak,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

– za EP i GM, F. Puschkarski, *Rechtsanwältin*,

– za njemačku vladu, J. Möller, M. Hellmann i U. Kühne, u svojstvu agenata,

– za Europsku komisiju, R. Pethke i K. Simonsson, u svojstvu agenata,

* Jezik postupka: njemački

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 23. rujna 2021.,

donosi sljedeću

**Presudu**

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 2. točke (l), članka 5. stavka 1. i članka 8. stavka 1. Uredbe (EZ) br. 261/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. veljače 2004. o utvrđivanju općih pravila odštete i pomoći putnicima u slučaju uskraćenog ukrcaja i otkazivanja ili dužeg kašnjenja leta u polasku te o stavljanju izvan snage Uredbe (EEZ) br. 295/91 (SL 2004., L 46, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 7., svezak 26., str. 21.).

2 Zahtjev je upućen u okviru spora između osoba EP i GM, dvaju putnika u zračnom prometu (u daljnjem tekstu: predmetni putnici), i zračnog prijevoznika Corendon Airlines Turistik Hava Taşımacılık A. Ş. (u daljnjem tekstu: Corendon Airlines) povodom toga što je potonji odbio naknaditi štetu predmetnim putnicima zbog odgode prvotno predviđenog vremena polaska njihova leta.

## Pravni okvir

3 Člankom 2. Uredbe br. 261/2004, naslovljenim „Definicije”, predviđa se:

„Za potrebe ove Uredbe:

[…]

(l) ‚otkazivanje’ znači otkazivanje leta koji je prethodno bio zakazan i na kojem je najmanje jedno mjesto bilo rezervirano.”

4 Člankom 5. te uredbe, naslovljenim „Otkazivanje leta”, u njegovu stavku 1. određuje se:

„U slučaju otkazivanja leta, dotični putnici:

(a) imaju pravo na pomoć od strane stvarnog zračnog prijevoznika u skladu s člankom 8.; i

(b) imaju pravo na pomoć od strane stvarnog zračnog prijevoznika u skladu s člankom 9. stavkom 1. točkom (a) i člankom 9. stavkom 2., kao i, u slučaju preusmjeravanja kada je predviđeno vrijeme polaska novog leta najmanje jedan dan nakon vremena polaska koje je bilo planirano za otkazani let, na pomoć navedenu u članku 9. stavku 1. točki (b) i članku 9. stavku 1. točki (c); i

(c) imaju pravo na odštetu od strane stvarnog zračnog prijevoznika u skladu s člankom 7., osim ako:
   i. su obaviješteni o otkazivanju leta najmanje dva tjedna prije vremena polaska predviđenog redom letenja; ili
   ii. su obaviješteni o otkazivanju leta u roku od dva tjedna do sedam dana prije vremena polaska predviđenog redom letenja i ponuđeno im je preusmjeravanje koje im omogućuje da otputuju ne više od dva sata prije vremena polaska predviđenog redom letenja i da stignu na konačno odredište unutar četiri sata od planiranog vremena dolaska; ili

iii. su obaviješteni o otkazivanju leta u roku od sedam dana prije vremena polaska predviđenog redom letenja i ponuđeno im je preusmjeravanje, čime im je omogućeno da otputuju ne više od sat vremena ranije od predviđenog vremena polaska i da stignu na konačno odredište unutar dva sata od planiranog vremena dolaska.”

5 Članak 6. navedene uredbe, naslovljen „Kašnjenje leta”, glasi:

„1. Kada stvarni zračni prijevoznik razumno očekuje kašnjenje leta u polasku izvan vremena predviđenog redom letenja:

(a) za dva sata i više za letove od 1500 km ili kraće; ili

(b) za tri sata ili više za sve letove unutar Zajednice duže od 1500 km i za sve ostale letove između 1500 km i 3500 km; ili

(c) za četiri sata ili više, u slučaju svih letova koji ne spadaju pod točke (a) ili (b),

[stvarni] zračni prijevoznik dužan je putnicima pružiti:

i. pomoć propisanu u članku 9. stavku 1. točki (a) i članku 9. stavku 2.; i

ii. kada je razumno očekivano vrijeme polaska najmanje dan nakon prethodno najavljenog vremena polaska, pomoć propisanu u članku 9. stavku 1. točki (b) i članku 9. stavku 1. točki (c); i

iii. kada je kašnjenje leta najmanje pet sati, pomoć propisanu člankom 8. stavkom 1. točkom (a).

2. U svakom slučaju, pomoć će se pružiti unutar gore propisanih vremenskih rokova, a s obzirom na svaku pojedinu kategoriju udaljenosti.”

6 Člankom 7. iste uredbe, naslovljenim „Pravo na odštetu”, predviđa se:

„1. Pozivanjem na ovaj članak, putnici ostvaruju pravo na odštetu u iznosu od:

[…]

(b) 400 EUR za sve letove unutar Zajednice, duže od 1500 km i za sve druge letove dužine između 1500 km i 3500 km;

[…]”

7 Člankom 8. Uredbe br. 261/2004, naslovljenim „Pravo na vraćanje prevoznine ili preusmjeravanje”, određuje se:

„1. Upućivanjem na ovaj članak, putnicima se nudi izbor između:

(a) – nadoknade u roku od 7 dana, u skladu s člankom 7. stavkom 3., cjelokupnog iznosa vrijednosti karte po cijeni po kojoj je kupljena, za dio ili dijelove putovanja koji nisu realizirani i za dio, ili dijelove putovanja koji su već ostvareni, ako let više služi svrsi prvotnog plana putovanja putnika, zajedno sa, kada je to primjereno,

– povratnim letom u prvu točku polazišta, kada je to najranije moguće;

(b) preusmjeravanje, po sukladnim uvjetima prijevoza do njihovog konačnog odredišta prvom mogućom prilikom; ili

(c) preusmjeravanje po sukladnim uvjetima prijevoza, do njihovog konačnog odredišta kasnijeg dana kako je putniku prihvatljivo, ovisno o dostupnosti slobodnih mjesta.

[…]”

## Glavni postupak i prethodna pitanja

8 Predmetni putnici rezervirali su putovanje u paket-aranžmanu putem internetske platforme „Check24”. Njihovu je rezervaciju potvrdio Corendon Airlines, stvarni zračni prijevoznik, za let koji je trebao biti izvršen 18. svibnja 2019. iz Düsseldorfa (Njemačka) u Antalyju (Turska) s vremenom polaska predviđenim redom letenja u 13.20 i vremenom dolaska predviđenim redom letenja isti dan u 17.50.

9 Corendon Airlines je zatim odgodio taj let, uz zadržavanje njegova broja leta i određivanje novog vremena polaska u 16.10 i novog vremena dolaska u 20.40 istog dana, o čemu je obavijestio dotične putnike devet dana prije početka leta. Budući da je tako izmijenjeni let kasnio, polijetanje je uslijedilo 18. svibnja 2019. u 17.02, a slijetanje u 21.30.

10 Dotični su putnici od Corendon Airlinesa zahtijevali da svakomu od njih isplati odštetu u iznosu od 400 eura na temelju članka 5. stavka 1. točke (c) i članka 7. stavka 1. točke (b) Uredbe br. 261/2004.

11 Nakon što je Corendon Airlines odbio tim putnicima isplatiti odštetu, oni su podnijeli tužbu pred Amtsgericht Düsseldorf (Općinski sud u Düsseldorfu, Njemačka), koji je tu tužbu odbio iz razloga što se, s jedne strane, iako je vrijeme polaska leta bilo izmijenjeno, nije odustalo od prvotnog plana tog leta. S druge strane, ti su putnici u svakom slučaju bili obaviješteni o izmjeni vremena polaska u roku predviđenom člankom 5. stavkom 1. točkom (c) podtočkom ii. Uredbe 261/2004, odnosno u roku od dva tjedna do sedam dana prije predviđenog vremena polaska, tako da nije potrebno ispitati predstavlja li izmjena vremena polaska leta otkazivanje ili duže kašnjenje navedenog leta. Usto, taj je sud istaknuo da nije potrebno ispitati je li Corendon Airlines ispunio svoju obvezu obavješćivanja u pogledu prava putnika o kojima je riječ u glavnom postupku na temelju članka 8. iste uredbe s obzirom na to da eventualna povreda obveze obavješćivanja ne daje pravo na odštetu u skladu s člankom 7. stavkom 1. navedene uredbe.

12 Budući da su dotični putnici protiv presude navedenog suda podnijeli žalbu Landgerichtu Düsseldorf (Zemaljski sud u Düsseldorfu, Njemačka), potonji ističe da se navedenu presudu ne može potvrditi ako odgoda polaska leta od gotovo tri sata predstavlja otkazivanje u smislu članka 2. točke (l) Uredbe br. 261/2004 i ako obavijest o odgodi nije ponuda za preusmjeravanje pod uvjetima predviđenima navedenom uredbom.

13 U tim je okolnostima Landgericht Düsseldorf (Zemaljski sud u Düsseldorfu) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Je li riječ o otkazivanju leta u smislu članka 2. točke (l) i članka 5. stavka 1. [Uredbe br. 261/2004] ako stvarni zračni prijevoznik let rezerviran u okviru paket-aranžmana s planiranim vremenom polaska u 13.20 (lokalno vrijeme) pomakne na 16.10 (lokalno vrijeme) istog dana?

2. Je li obavijest devet dana prije početka putovanja o pomicanju leta s 13.20 (lokalno vrijeme) na 16.10 (lokalno vrijeme) istog dana ponuda za preusmjeravanje u smislu članka 5. stavka 1. točke (c) podtočke ii. [Uredbe br. 261/2004], i ako jest, mora li ona ispunjavati zahtjeve iz članka 5. stavka 1. točke (a) i članka 8. stavka 1. [te uredbe]?”

## O prethodnim pitanjima

### *Prvo pitanje*

14 Svojim prvim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 2. točku (l) i članak 5. stavak 1. Uredbe br. 261/2004 tumačiti na način da se smatra da je let „otkazan” u smislu tih odredbi ako stvarni zračni prijevoznik odgodi vrijeme polaska tog leta za manje od tri sata, bez druge izmjene tog leta.

15 Uvodno valja istaknuti da sud koji je uputio zahtjev to pitanje postavlja samo u vezi s odgodama vremena polaska od dva sata i pedeset minuta predmetnog leta, pri čemu u svojim prethodnim pitanjima ne upućuje na daljnje kašnjenje.

16 U tom pogledu valja podsjetiti na to da se pojam „otkazivanje” definira u članku 2. točki (l) te uredbe kao „otkazivanje leta koji je prethodno bio zakazan i na kojem je najmanje jedno mjesto bilo rezervirano”.

17 Pojam „let” u navedenoj uredbi nije definiran. Međutim, prema ustaljenoj sudskoj praksi, let se u biti sastoji od „operacije zračnog prijevoza, koja je tako i na određen način ‚jedinica’ tog prijevoza, a koju obavlja zračni prijevoznik koji utvrđuje svoju rutu” (presuda od 4. srpnja 2018., Wirth i dr., C-532/17, EU:C:2018:527, t. 19. i navedena sudska praksa). Usto, Sud je pojasnio da je plan puta bitan element leta s obzirom na to da se taj let izvršava u skladu s planom leta koji je zračni prijevoznik unaprijed utvrdio (presuda od 19. studenoga 2009., Sturgeon i dr., C-402/07 i C-432/07, EU:C:2009:716, t. 30.).

18 Sud je također presudio da je otkazivanje, u skladu s člankom 2. točkom (l) Uredbe br. 261/2004, za razliku od kašnjenja leta, posljedica činjenice da prvotno predviđeni let nije bio izvršen. Iz toga proizlazi u tom pogledu da otkazani letovi i letovi koji kasne čine dvije vrlo različite kategorije letova. Stoga se iz te uredbe ne može zaključiti da se zakašnjeli let može kvalificirati kao „otkazani let” samo zato što je kašnjenje leta bilo produljeno, pa makar ono bilo i značajno (presuda od 19. studenoga 2009., Sturgeon i dr., C-402/07 i C-432/07, EU:C:2009:716, t. 33.).

19 U tim okolnostima, s obzirom na to da su putnici bili prevezeni na letu čije je vrijeme polaska kasnilo u odnosu na prvotno predviđeno vrijeme polaska, let se može smatrati kao „otkazan" samo ako zračni prijevoznik osigurava prijevoz putnika na drugom letu, čiji se prvotni plan razlikuje od prvotno predviđenog leta (presuda od 19. studenoga 2009., Sturgeon i dr., C-402/07 i C-432/07, EU:C:2009:716, t. 35.).

20 Međutim, okolnost da je odgoda vremena polaska leta bila najavljena predmetnim putnicima više dana unaprijed nije sama po sebi utjecala na razlikovanje između pojmova „kašnjenje" i „otkazivanje".

21 Naime, kao što to proizlazi iz sudske prakse navedene u točki 18. ove presude, Uredba br. 261/2004 predviđa dvije vrlo različite kategorije letova, to jest, s jedne strane, otkazane letove u smislu članka 5. te uredbe i, s druge strane, letove s kašnjenjem u polasku u smislu članka 6. navedene uredbe. Prema toj uredbi, sama prethodna obavijest o odgodi vremena polaska leta ne utječe na uvrštenje u jednu od tih kategorija.

22 Stoga, kao što je to istaknuo nezavisni odvjetnik u točki 25. svojeg mišljenja, bilo bi u suprotnosti s uobičajenim shvaćanjem teksta Uredbe br. 261/2004 i strukturom te uredbe smatrati da let koji je odgođen za manje od tri sata, što je najavljeno nekoliko dana unaprijed, pri čemu taj let uostalom nije izmijenjen, predstavlja „otkazivanje" u smislu članka 2. točke (l) te uredbe.

23 S obzirom na prethodno navedeno, na prvo pitanje valja odgovoriti tako da članak 2. točku (l) i članak 5. stavak 1. Uredbe br. 261/2004 treba tumačiti na način da se ne smatra da je let „otkazan" u smislu tih odredbi ako stvarni zračni prijevoznik odgodi vrijeme polaska tog leta za manje od tri sata, bez druge izmjene tog leta.

### *Drugo pitanje*

24 Svojim drugim pitanjem sud koji je uputio zahtjev pita predstavlja li priopćena obavijest o odgodi polaska leta ponudu za preusmjeravanje u smislu članka 5. stavka 1. točke (c) podtočke ii. Uredbe br. 261/2004, koji se odnosi na pojam „otkazivanje" leta u smislu članka 2. točke (l) te uredbe.

25 Uzevši u obzir odgovor dan na prvo pitanje, nije potrebno odgovoriti na drugo pitanje.

## Troškovi

26 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (prvo vijeće) odlučuje:

**Članak 2. točku (l) i članak 5. stavak 1. Uredbe (EZ) br. 261/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. veljače 2004. o utvrđivanju općih pravila odštete i pomoći putnicima u slučaju uskraćenog ukrcaja i otkazivanja ili dužeg kašnjenja leta u polasku te o stavljanju izvan snage Uredbe (EEZ) br. 295/91 treba tumačiti na način da se ne može smatrati da je let „otkazan" u smislu tih odredbi ako stvarni zračni prijevoznik odgodi vrijeme polaska tog leta za manje od tri sata, bez druge izmjene tog leta.**

Potpisi